

РЕЦЕНЗІЇ. ІНФОРМАЦІЯ

О. В. Воскобойнікова-Гузєва

Рецензія на видання

«Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; упоряд.: Л. Д. Березівська, О. В. Сухомлинська, Л. І. Страйгородська та ін. ; наук. ред. Л. Д. Березівська ; наук. консультант О. В. Сухомлинська ; бібліогр. ред. Є. Ф. Демида. – Вінниця : Твори, 2018. – 395 с. – (Серія «Видатні педагоги світу» ; вип. 12).»

Ім'я Василя Олександровича Сухомлинського – педагога, вченого, гуманіста, займає важливе місце серед постатей української та світової педагогіки ХХ століття, його ідеї та праці активно використовуються послідовниками з багатьох країн світу й до сьогодні. За рішенням 39-ї сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського включено до календаря пам'ятних дат. Постановою Верховної Ради України від 08.02.2018 № 2287-VIII «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2018 році» 100-річчя від дня народження Василя Сухомлинського відзначалося на державному рівні. Восени цього року Україна відсвяткувала ювілей Василя Сухомлинського цілим циклом наукових заходів, присвячених вшануванню його постаті та науково-педагогічного доробку. Значною подією варто вважати і вихід у світ біобібліографічного покажчика «Василь Олександрович Сухомлинський: до 100-річчя від дня народження», підготовленого спеціалістами Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України.

Дванадцятий випуск біобібліографічного покажчика серії «Видатні педагоги світу» присвячено видатному педагогу-гуманісту Василю Олександровичу Сухомлинському (1918–1970) з нагоди сторіччя від дня народження. У виданні відображено творчий доробок за період з 1945 по 1970 рік, що складає близько 1500 педагогічних, художніх та інших праць, які були і залишаються об'єктом наукових розвідок вітчизняних і зарубіжних учених.

Покажчик складається з двох основних розділів та розгалуженого науково-допоміжного апарату, має логічно побудовану структуру, яка відображає специфіку творчого доробку В. О. Сухомлинського та тематичну спрямованість дослідження його педагогічної діяльності і спадщини. Загалом авторським колективом видання подано бібліографічні описи на понад 4000 джерел інформації.

Видання відкривається передмовою «Від упорядників», де окреслено хронологічні межі посібника, визначено джерела отримання інформації, охарактеризовано структуру, відображено особливості бібліографічного опису та його групування. Окрему інформаційну цінність має побудований за хронологічним принципом матеріал «Основні дати життя й діяльності В. Сухомлинського та увічнення його пам'яті».

Заслуговує на схвалення структура покажчика, принцип розміщення матеріалів. Зокрема, систематизація праць вченого за видами та жанрами комплексно відображає творчий доробок, упорядковує багаторічні напрацювання, та є незамінною для дослідника і практика. У розділі I «Твори В. Сухомлинського» відображено бібліографічні описи праць педагога, рецензії та відгуки на його твори й складається із частин: «Педагогічні твори», «Художні твори» та «Епістолярії». Підрозділ 1.1 «Педагогічні твори» відображає інформацію за рубриками: «Вибрані твори», «Тематичні збірки», «Окремі видання», «Статті та уривки з творів у періодичних виданнях та збірниках», «Рецензії та відгуки». Варто відзначити представлені у посібнику відгуки та рецензії, що акцентують увагу на значимості та актуальності творів педагога.

Всесвітнє значення спадщини українського педагога засвідчує і географія перекладів його творів іноземними мовами (підрозділ 1.1.6). Найбільше роботи В. Сухомлинського перекладалися німецькою, монгольською та китайською мовами. Варто відзначити, що 2015 р. в Китаї вийшло перевидання 5 томів вибраних творів видатного педагога. По одному виданню таких відомих праць В. Сухомлинського як «Серце віддаю дітям» та «Сто порад вчителю» здійснено такими мовами як бенгальська, дарі, маратхі, корейською, португальською, сербською, тайською, тамільською, хінді, чуваською тощо.

Підрозділ 1.2 «Художні твори» містить майже 400 описів як самостійних видань віршів, казок, оповідань автора, так і у складі окремих збірок, публікацій на сторінках періодики. Підрозділ 1.3 присвячено епістолярній спадщині педагога.

Розділ II «Вивчення досвіду та творче використання спадщини В. Сухомлинського» відображає теоретичне вивчення та практичне застосування педагогічного доробку видатного вченого. Особливо вдалим є групування матеріалу у розділі за цільовим призначенням, що одночасно розкриває коло дослідників його спадщини та презентує досвід і впровадження педагогічних ідей В. Сухомлинського в освітянській практиці. У підрозділі 2.1 «Дослідження педагогічної діяльності і спадщини», дякуючи ретельній роботі укладачів біобібліографічного посібника, читач має можливість ознайомитися із кількома сотнями описів монографічних видань, наукових збірників, навчальних посібників, матеріалів наукових конференцій та окремих статей, де засвідчено актуальність ідей видатного педагога. На нашу думку, в цій частині покажчика можна було б розмістити і описи дисертаційних досліджень, які було присвячено вивченню педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського.

Підрозділ 2.2 «Творче використання ідей і доробку педагога» містить бібліографічні описи методичних порад і рекомендацій для самоосвіти вчителів, проведення тематичних заходів, дидактичні матеріали, публікацій, що містять результати діяльності педагогічних колективів, зокрема й з екологічного та етичного виховання школярів, виховання громадянської активності тощо. Підрозділ 2.3 присвячений матеріалам Міжнародних наукових конференцій та Всеукраїнських педагогічних читань, на яких активно продовжують обговорюватися питання свободи і відповідальності у вихованні особистості.

Пошукові можливості видання розширює поданий допоміжний апарат бібліографічного посібника: іменний покажчик, в якому наведено прізвища авторів-дослідників, упорядників, редакторів, авторів рецензій, відгуків та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах, та абетковий покажчик назв педагогічних праць і художніх творів В. Сухомлинського.

Укладачами здійснено велику роботу з виявлення, систематизації, відображення документів – до покажчика 4095 позицій бібліографічних описів видань. Важливо, що покажчик підготовлено відповідно до чинних в Україні державних стандартів, і, як зазначено укладачами, частково матеріал переглянуто *de visu*.

Проте, сподіваємося, що вивчення світоглядних позицій і педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського триватиме й надалі, а отже, наступний випуск біобібліографічного покажчика включатиме не тільки найостанніші видання, яких було чимало у ювілейний 2018 рік, а доповниться вебліографією і зорієнтує допитливого читача у різноманітних електронних ресурсах, фільмографії, інтерв'ю, присвячених великому українському педагогу-гуманісту.

Видання стане у нагоді вченим, педагогічним працівникам, бібліотечним фахівцям, здобувачам вищої освіти, батькам та всім тим, кого цікавить життя та педагогічні погляди В. О. Сухомлинського. Усім, хто відкритий до сприйняття гармонії добра й вимогливості та готовий дбати про моральне, інтелектуальне та естетичне виховання особистості.

З повним текстом видання можна ознайомитися на сайті Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського НАПН України за посиланням – http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2018/06/Sukhomlynskyu_pokazhchuk_2018.pdf.

Л. Д. Березівська

Рецензія на книгу

«В. А. Вергунов. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН: історія та сучасність (до 100-річчя від дня створення). Київ, 2017»

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук є головною книгозбірнею аграрної галузі, яка в 2017 р. відзначила свій столітній ювілей. З нагоди знакової події побачила світ книга директора бібліотеки, відомого вченого в галузі історії аграрних наук, доктора сільськогосподарських наук, професора, дійсного члена НААН України Віктора Анатолійовича Вергунова. Видання висвітлює історичні віхи становлення й розвитку установи упродовж 1917–2017 рр.

Перший розділ «Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України: сторінки славетної історії» вміщує архівні документи, що розкривають передумови створення галузевої книгозбірні крізь призму суспільних подій. Зокрема зазначено, що в 1944 р. у структурі Центральної